

**NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
AIŠKINAMASIS RAŠTAS
PRIE 2019 METŲ 9 MĖNESIŲ ŽEMESNIOJO LYGIO
BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ**

Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) yra biudžetinė įstaiga, įgyvendinanti valstybės politiką Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministru pavestose valdymo srityse, administruojanti Europos Sąjungos (toliau – ES) ir valstybės biudžeto paramos žemės ūkiui, kaimo plėtrai ir žuvininkystei lėšas bei atliekanti jų mokėjimo ir kontrolės funkcijas.

Pagrindinės NMA funkcijos yra: priimti sprendimus dėl paramos iš Europos žemės ūkio Garantijų fondo (toliau – EŽŪGF), Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (toliau – EŽŪFKP), Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo suteikimo, paramos finansavimo nacionalinės paramos lėšomis, atlikti lėšų panaudojimo kontrolę ir finansuojamų projektų įgyvendinimo priežiūrą, vykdyti mokėjimus paramos gavėjams, priimti sprendimus dėl skolų susidarymo ir vykdyti skolų išieškojimą, tvarkyti valstybės biudžeto ir ES paramos lėšų apskaitą, teikti ataskaitas Europos Komisijai (toliau – EK) bei kitoms kontroliuojančioms institucijoms.

Paramos lėšos administruojamos pagal šias programas: Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimas, Žuvininkystės plėtra ir konkurencingumas, Fitosanitarija, augalų dauginamosios medžiagos ir grūdų kokybės kontrolė, veislių tyrimai. Šių programų tikslas – užtikrinti valstybės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai ir ES paramos žemės ūkiui, kaimo plėtrai ir žuvininkystei priemonių finansavimą.

NMA vykdomos programos „Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimas“ (valstybės funkcija 04.02.01.04) tikslas – užtikrinti NMA išlaikymą ir jai pavestų funkcijų vykdymą.

Per 2019 metų 9 mėnesius NMA panaudojo 258 291,4 tūkst. Eur asignavimų (61,9 proc. skirtų asignavimų), iš jų pagal programą „Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimas“ (valstybės funkcija 04.02.01.04) panaudojo 8 007,2 tūkst. Eur asignavimų (80,6 proc. skirtų asignavimų), pagal kitas paramos priemonių programas NMA panaudojo 250 284,2 tūkst. Eur asignavimų (61,4 proc. skirtų asignavimų).

Asignavimų panaudojimas per 2019 metų 9 mėnesis pagal patvirtintas programas:

(tūkst. Eur)

Programos kodas	Programos pavadinimas	Ataskaitinio laikotarpio planas, įskaitant patikslinimus	Gauti asignavimai	Įvykdymas (kasinės išlaidos)	Likutis banko sąskaitoje
1	2	3	4	5	6
01.001.01	Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimas	259 317,7	138 737,2	137 609,8	1 127,4
01.001.02	Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimas	133 389,0	109 270,3	107 296,0	1 974,3
01.001.03	Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimas (valstybės funkcija 04.02.01.04)	9 936,5	8 007,2	8 007,2	0,0
02.001.01	Žuvininkystės plėtra ir konkurencingumas	14 527,1	5 384,4	5 369,8	14,6
04.001.01	Fitosanitarija, augalų dauginamosios medžiagos ir grūdų kokybės kontrolė, veislių tyrimai	97,0	8,6	8,6	0,0
	IŠ VISO:	417 267,3	261 407,7	258 291,4	3 116,3

Asignavimų plano ir jų panaudojimo pokyčių, lyginant su praėjusiu laikotarpiu priežastys nurodytos Pažymeje „Informacija apie Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymą pagal patvirtintas programas ir finansavimo šaltinius“.

NMA mokėtinos sumos 2019 m. rugsėjo 30 d. sudaro 234 835,7 tūkst. Eur. Iš jų paramos lėšų mokėtinas sumas sudaro 233 706,7 tūkst. Eur - tai lėšos, skirtos išmokoms paramos gavėjams, įvertinus jų

pateiktas paraiškas/mokėjimo prašymus, kurios yra priskaičiuotos, bet dar neišmokėtos. Mokėtinų sumų ženklus padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigai susidarė dėl paramos gavėjams apskaičiuotų 2019 m. tiesioginių išmokų už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius avansų, o taip pat dalies paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonę „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“, kuri bus išmokėta nuo 2019 m. spalio 16 d.

Mokėtinų sumos pagal vykdomą programą „Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimas“ (valstybės funkcija 04.02.01.04) sudaro 1 129,0 tūkst. Eur. Dalis mokėtinų sumų likučio 139,7 tūkst. Eur - tai kreditinis išsiskolinimas tiekėjams, kurių sudaro rugsėjo mėn. prekių ir paslaugų, skirtų NMA veiklai užtikrinti, įsigijimo sąnaudos, 0,5 tūkst. Eur - bylinėjimosi išlaidos pagal gautus pavedimus dėl teismo sprendimo vykdymo. Mokėtiną biudžetinių asignavimų darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų ir darbdavių socialinės paramos sumą sudaro: 626,9 tūkst. Eur - NMA darbuotojams priskaičiuotos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos už 2019 m. rugsėjo mėn., 4,0 tūkst. Eur - priskaičiuota socialinė parama, 357,9 tūkst. Eur - ilgalaikių išpareigojimų einamųjų metų dalis, kurią sudaro 2020 m. mokėtina 25 proc. grąžintina dėl ekonomikos krizės sumažinto darbo užmokesčio suma – 275,1 tūkst. Eur (2.1.1.1.1 išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnis) ir darbdavio mokėtina socialinio draudimo suma – 82,8 tūkst. Eur (2.1.2.1.1.1 išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnis).

Vadovaujantis 2015 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos asmenų, kuriems už darbą apmokama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų, dėl ekonomikos krizės neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo) dalies grąžinimo įstatymu, NMA 2019 m. išmokėjo 25 proc. grąžintino darbo užmokesčio: 266,1 tūkst. Eur darbo užmokesčio ir 82,8 tūkst. Eur darbdavio socialinio draudimo įmokų.

NMA gautinas sumas 2019 m. rugsėjo 30 d. sudaro 6 791,9 tūkst. Eur ir iš jų 6 786,6 tūkst. Eur, tai iš paramos gavėjų gautinos sumos, kurios yra susijusios su išmokėtos paramos susigrąžinimu dėl ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų pažeidimų ir 5,3 tūkst. Eur - pagal vykdomą programą „Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimas“ (valstybės funkcija 04.02.01.04) EK gautinos sumos komandiruočių sąnaudoms kompensuoti bei kitos gautinos sumos.

2019 m. rugsėjo 30 d. banko sąskaitose esančias lėšas sudarė 3 407 541,78 Eur, iš jų: 3 116 320,54 Eur – tai gauti ir nepanaudoti ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Finansų ministerijos pervesti asignavimai, kurie paramos gavėjams bus išmokėti pirmomis kito laikotarpio dienomis bei paramos gavėjams neišmokėtos paramos lėšos dėl neteisingai nurodytų rekvizitų, uždarytų banko sąskaitų, mirusių paramos gavėjų ir kt. priežasčių, 291 221,24 Eur – iš paramos gavėjų susigrąžintos ankstesnių metų neteisėtai išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus lėšos (skolos/baudos/palūkanos), kurios bus grąžintos į valstybės išdo sąskaitas vadovaujantis Grąžintinių lėšų, susidariusių įgyvendinant Europos Sąjungos žemės ūkio fondų priemones, administravimo taisyklėmis. Tai pat nuo 2013 metų yra įšaldytos BAB Ūkio bankas valstybės biudžeto lėšos - 4 726 329,02 Eur.

Praėjusiais metais nepanaudotas lėšų likutis, kuris ataskaitiniais metais buvo įskaitytas į nuo metų pradžios gautus asignavimus sudarė 5 Eur. 2019 m. Žemės ūkio ministerija, vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14 str. ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimo Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos patvirtinimo“ 58 p., NMA nepanaudotą programos asignavimų dalį (5 Eur), kurią sudaro įmokėtos, bet nepanaudotos biudžetinių įstaigų pajamos (valstybės funkcija 04.02.01.04, finansavimo šaltinis 1.4.1.1.1.), perskirstė kitoms biudžetinėms įstaigoms. Po atlikto perskirstymo NMA pajamų įmokų likučio išdo sąskaitoje neliko, todėl ataskaitoje Forma Nr.1 „Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti“ bendras nepanaudotas asignavimų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra nurodomas 0 Eur.

Per 2019 m. 9 mėnesius NMA nepatyrė neplanuotų netinkamų finansuoti ES fondų ir (arba) kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis išlaidų.

Direktoriaus pavaduotojas, atliekantis
direktoriaus funkcijas

Jonas Valikonis

Finansų ir apskaitos departamento direktorė

Auksė Spundzevičienė